



VRIJE  
UNIVERSITEIT  
BRUSSEL

## PERSMOMENT

ONDERZOEK NAAR DE TIJDSBESTEDING VAN LERAREN  
IN HET BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

Ignace Glorieux – [Ignace.Glorieux@vub.be](mailto:Ignace.Glorieux@vub.be)

Joeri Minnen – [Joeri.Minnen@vub.be](mailto:Joeri.Minnen@vub.be)

Julie Verbeylen – [Julie.Verbeylen@vub.be](mailto:Julie.Verbeylen@vub.be)

Onderzoeksgroep TOR

# INHOUD

## **Opzet en achtergrond van het project**

- ▶ Aanleiding
- ▶ Meetinstrumenten & onderzoeksmethode
- ▶ Organisatie veldwerk
- ▶ Respons en dataverwerking

## **Resultaten en bevindingen**

- ▶ Basisonderwijs
- ▶ Secundair onderwijs

## **Besproken thema's**

## **Q&A**

# OPZET EN ACHTERGROND VAN HET PROJECT

Aanleiding

Meetinstrumenten & onderzoeksmethode

Organisatie veldwerk

Respons en dataverwerking

## Achtergrond

## Doel

## Populatie

- ▶ **Sterke veranderingen lerarenberoep**
  - ▶ Externe druk
  - ▶ Maatschappelijke veranderingen
- ▶ **Toename van gerapporteerde werkdruk**
  - ▶ Verantwoordelijkheid
  - ▶ Complexiteit
  - ▶ Administratieve taken
  - ▶ Variatie in het werk

## Achtergrond

## Doel

## Populatie

### ▶ Objectieve studie

- ▶ Beleidsrelevant
- ▶ Ism de stuurgroep – vakbonden, onderwijskoepels, experten, departement, ...

### ▶ Focus op tijd

- ▶ Aantal uren
- ▶ Overzicht van de beroepstaken
- ▶ Context van het werk

## Achtergrond

## Doel

## Populatie

### ▶ **Basisonderwijs, met lesopdracht**

- ▶ Kleuteronderwijs
- ▶ Lager onderwijs
- ▶ Buitengewoon onderwijs

### ▶ **Secundair onderwijs, met lesopdracht**

- ▶ ASO
- ▶ TSO/KSO
- ▶ BSO/DBSO
- ▶ BuSO
- ▶ 1<sup>ste</sup> graad
- ▶ 2<sup>de</sup> graad
- ▶ 3<sup>de</sup> graad

# MEETINSTRUMENTEN & ONDERZOEKSMETHODE



## Vragenlijsten

### Voorvragenlijst

- Achtergrondkenmerken
- Werkgerelateerde kenmerken
- School- en klaskenmerken
- Tijdsdruk, ...

### Navragenlijst

- Evaluatie registratieweek
- Overzicht schooltaken (focus schooljaar)
- (Extra) school- en klaskenmerken
- Schoolorganisatie

## Tijdsregistratie

### Dagboekje

- Vooraf gedefinieerde activiteitenlijst
- Objectieve contextvragen: locatie, aanwezigheid
- Subjectieve contextvragen: voldoening

### Context

# ACTIVITEITENLIJST

## 51 ONDERWIJSACTIVITEITEN IN 8 EN 4 CLUSTERS

24/7

Combinatie  
werk & privé

1. Lesvoorbereiding en verbeterwerk
2. Lesgeven en lesvervangende activiteiten
3. Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
4. Professioneel overleg (intern/extern)
5. Opvang en toezicht
6. Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
7. Schooladministratie en beleidsondersteuning
8. Vorming

1. Lesvoorbereiding, verbeterwerk en vorming (1, 2, 8)
2. Overleg met collega's ouders en leerlingen (3, 4)
3. Klasadministratie, schoolorganisatie en beleidsondersteuning (6, 7)
4. Opvang en toezicht (5)



# CONTEXT

## EXTRA VRAGEN PER ACTIVITEIT



**MO:TUS**

### Context doet begrijpen

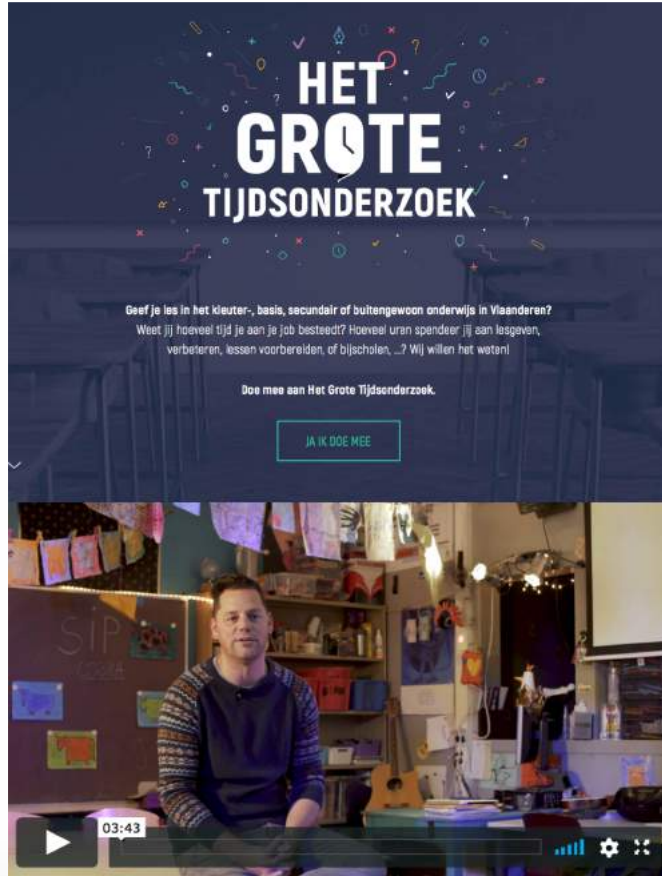
- ▶ Timing – wanneer
- ▶ Locatie – waar
- ▶ Interactiepartners – met wie
- ▶ Gebruik computer, laptop, tablet, smartphone, ...
- ▶ Gebruik leerplatform
- ▶ Mate van voldoening

### Context is multidimensioneel

- ▶ Bv.: Welke taak, wanneer, met wie, met welke voldoening, ...

# ORGANISATIE VELDWERK

## COMMUNICATIE



[www.hetgrotetijdsonderzoek.be](http://www.hetgrotetijdsonderzoek.be)

Verificatie stamboeknummer

### A-stroom: invitatie per mail via KLASSE

- Persoonlijke uitnodiging
- Herinnering

### B-stroom: uitnodiging via media en andere kanalen

- Geïnformeerde mobilisatie via gedrukte en online communicatie (mail, facebook, posters, ...)
  - Via KLASSE
  - Via onderwijskoepels/onderwijsnetten
  - Via sociale partners
  - Via directeurs
  - Via leerplatform

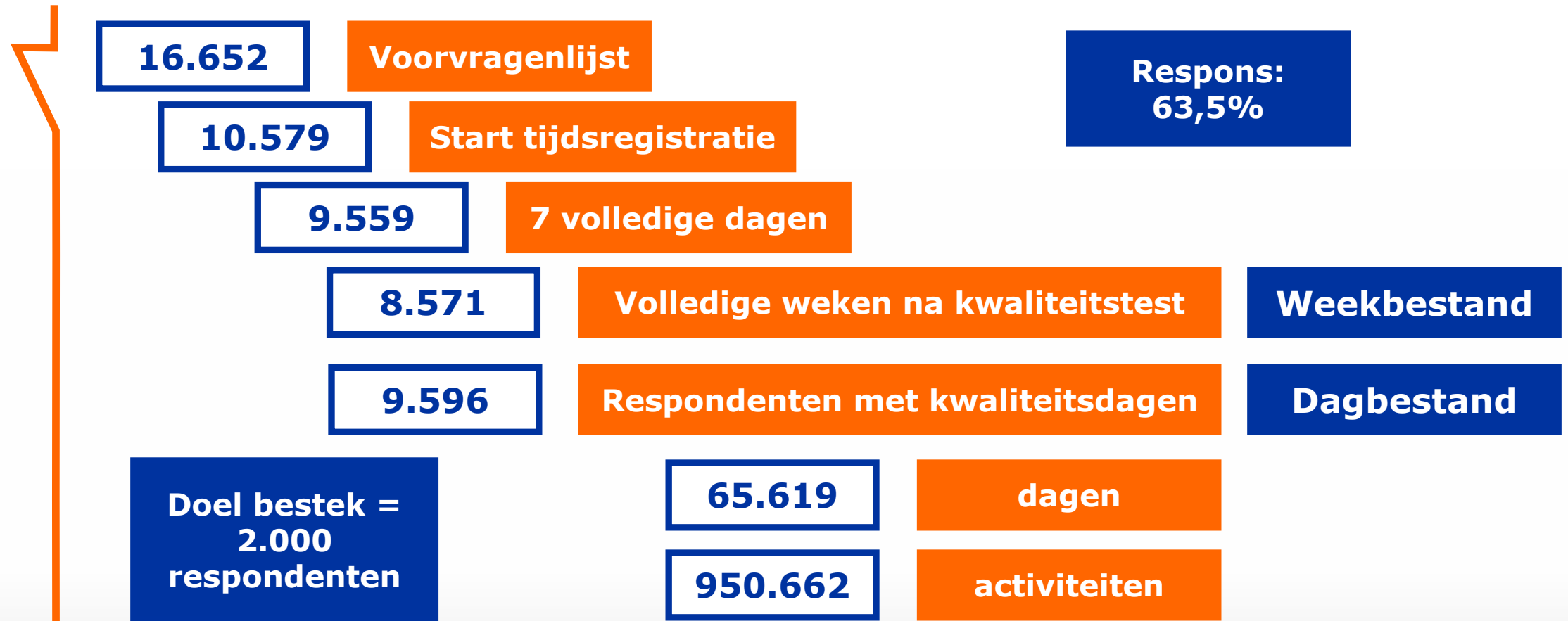
# ORGANISATIE VELDWERK

## RESPONDENTENTRAJECT

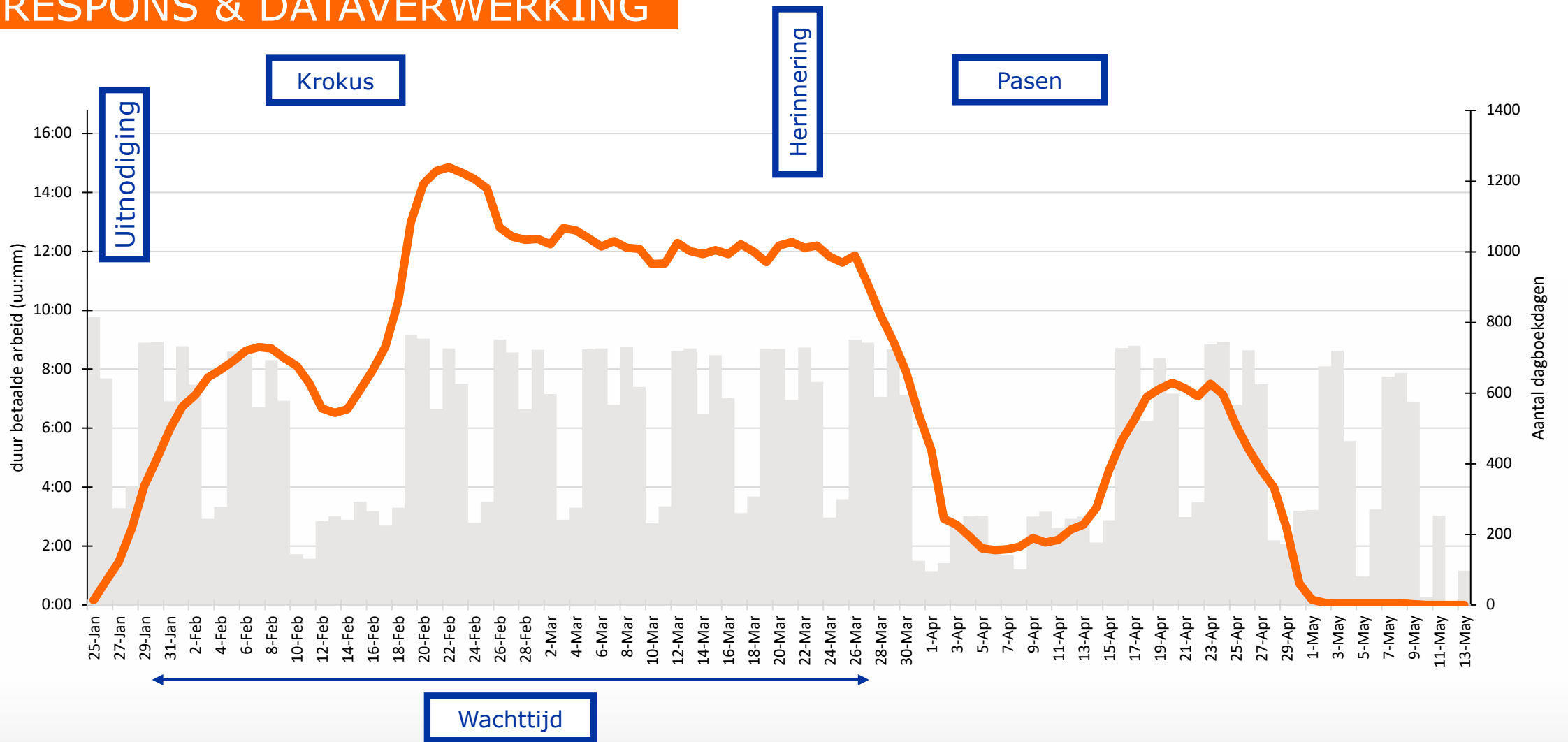


# RESPONS & DATAVERWERKING

## OVERZICHT AANTALLEN



# RESPONS & DATAVERWERKING



# WERKENDE LEERKRACHT

## WIE DEED MEE?

### Database

- ▶ **Open invitatie**
  - ▶ Moet lesgeven
  - ▶ Controle op stamboeknummer
- ▶ **Ziekte**
  - ▶ Bv. operatie
  - ▶ Bv. burn-out
  - ▶ Bv. zwangerschap
- ▶ **Verlofstelsels**
  - ▶ 100% vrijgesteld
- ▶ **Op vakantie**
  - ▶ Connectie beperkter
  - ▶ Motivatie tot deelname lager (privétijd)

### Kwaliteit van de registratie

- ▶ **Startdag**
  - ▶ Toegewezen startdag – wachttijd
- ▶ **Arbeidspatroon**
  - ▶ Consistentie weekritme – week per week
- ▶ **Detail**
  - ▶ Gemiddeld 125 act. pp = 18pd
- ▶ **Kwaliteitscontrole**
  - ▶ Kwaliteitscontroles voor/tijdens/na

### **Weging op basis van AGODI-data: generalisatie van resultaten**

- ▶ Geslacht (man, vrouw)
- ▶ Leeftijd (20-29, 30-39, 40-49, 50+)
- ▶ Onderwijsvorm (basis- en secundair onderwijs en onderliggende onderwijsvormen)
- ▶ Aanstellingspercentage (voltijds, 71-90%, <71%)

### **Weging naar periode (lesdagen, vakantiedagen): uitspraken over kalenderjaar**

- ▶ Verhouding steekproef 88,6% lesdagen / 11,4% vakantiedagen
- ▶ 15 weken schoolvakantie (28,4%)

# RESULTATEN EN BEVINDINGEN

Index

Basisonderwijs

Secundair onderwijs



# INDEX

## ANALYSES

- ▶ Totale werktijd
  - ▶ Kalenderjaar vs. Lesweek
  - ▶ Basisonderwijs vs. Secundair onderwijs
  - ▶ Deeltaken
- ▶ Achtergrondvariabelen
  - ▶ Gewogen cijfers naar achtergrond en periode
  - ▶ Gecontroleerde cijfers binnen het model
- ▶ Context
  - ▶ Timing
  - ▶ Plaats
  - ▶ Voldoening



VRIJE  
UNIVERSITEIT  
BRUSSEL

## TOTALE WERKTIJD

Gewogen naar achtergrond en periode

TOTALE WERKTIJD

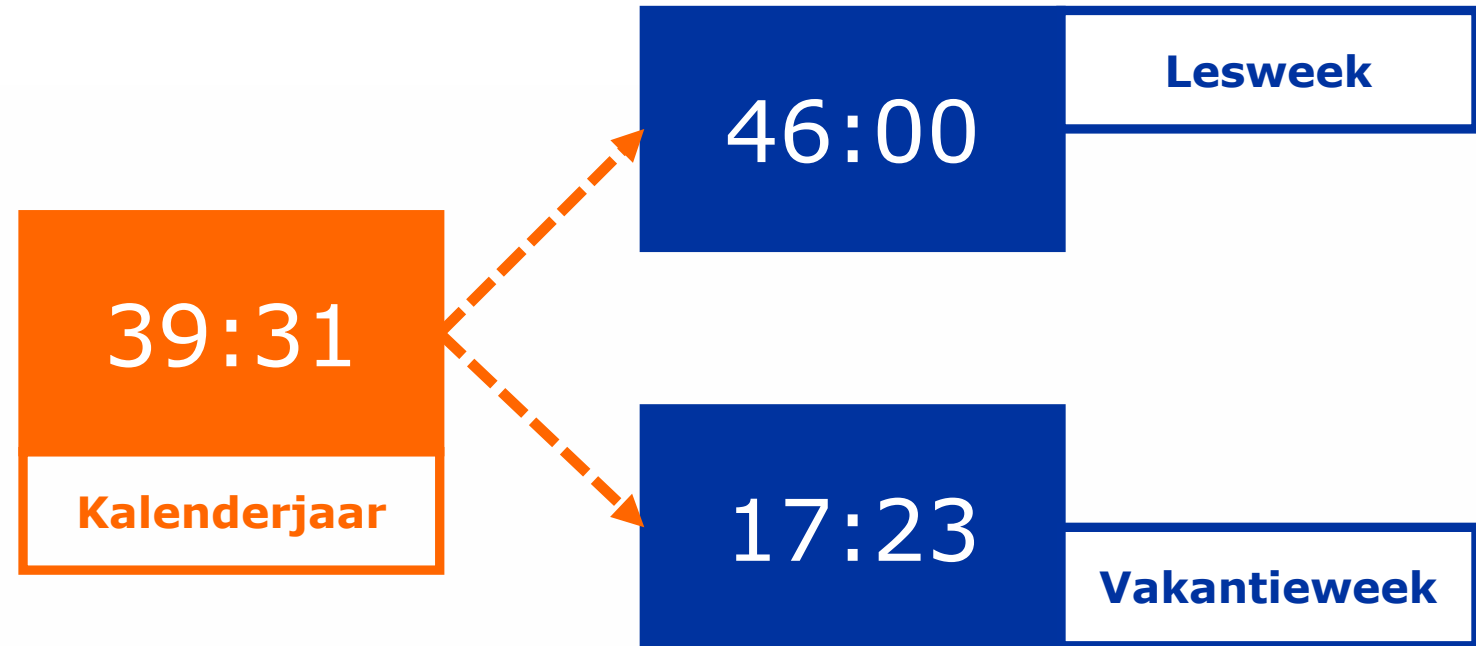
WEEKNIVEAU

39:31

Kalenderjaar

# TOTALE WERKTIJD

## WEEKNIVEAU



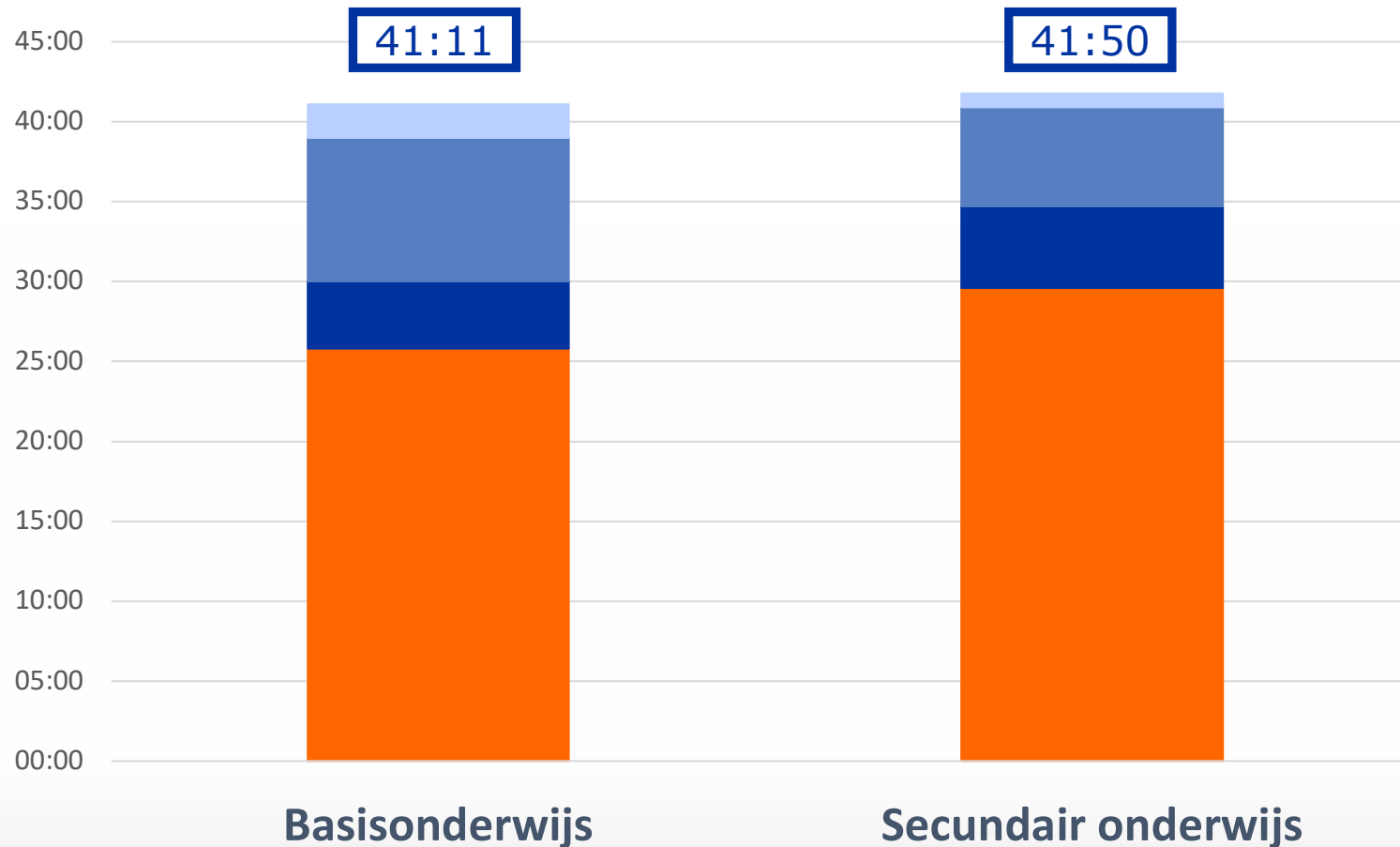
# TOTALE WERKTIJD

## WEEKNIVEAU



# BASISONDERWIJS VS. SECUNDAIR ONDERWIJS

## WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN



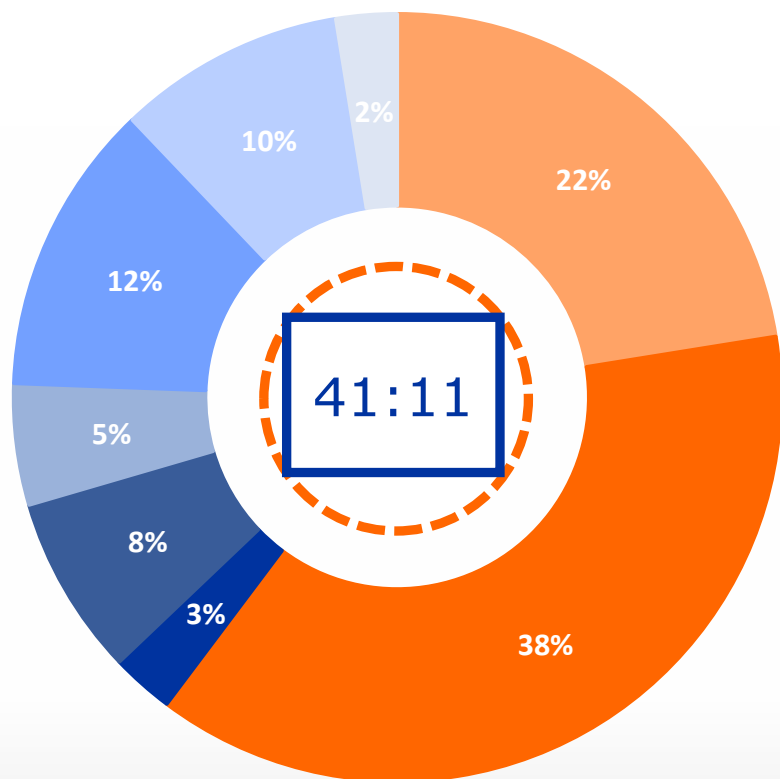
- ▶ In het basisonderwijs gaat er **meer tijd naar klasadministratie en opvang en toezicht**
- ▶ In het secundair onderwijs gaat er **meer tijd naar lesvoorbereiding, verbeterwerk, lesgeven en vorming**

- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Overleg met collega's, ouders en leerlingen
- Lesvoorbereiding, verbeterwerk, lesgeven en vorming

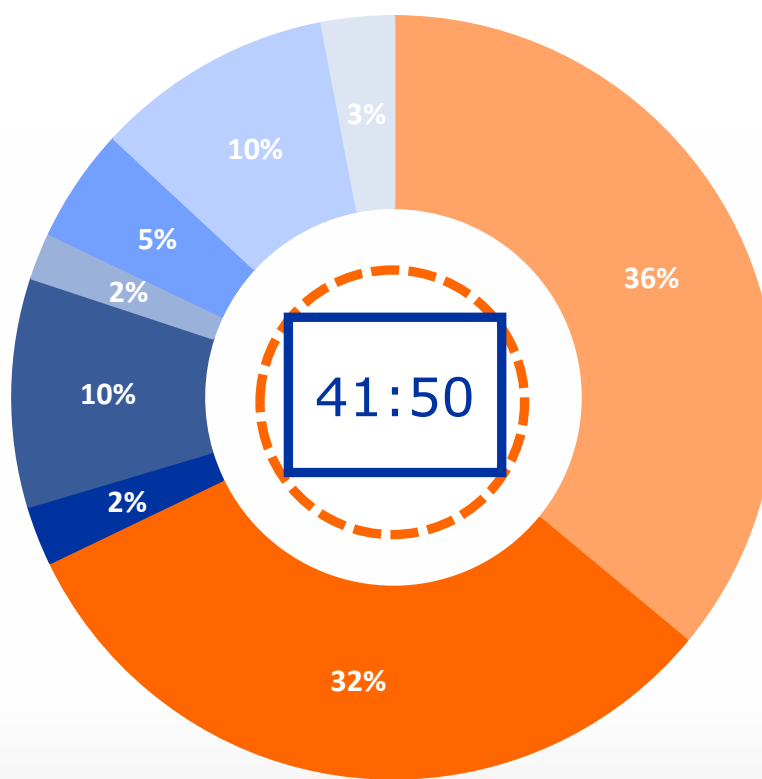
## DEELTAKEN

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

### Basisonderwijs



### Secundair onderwijs



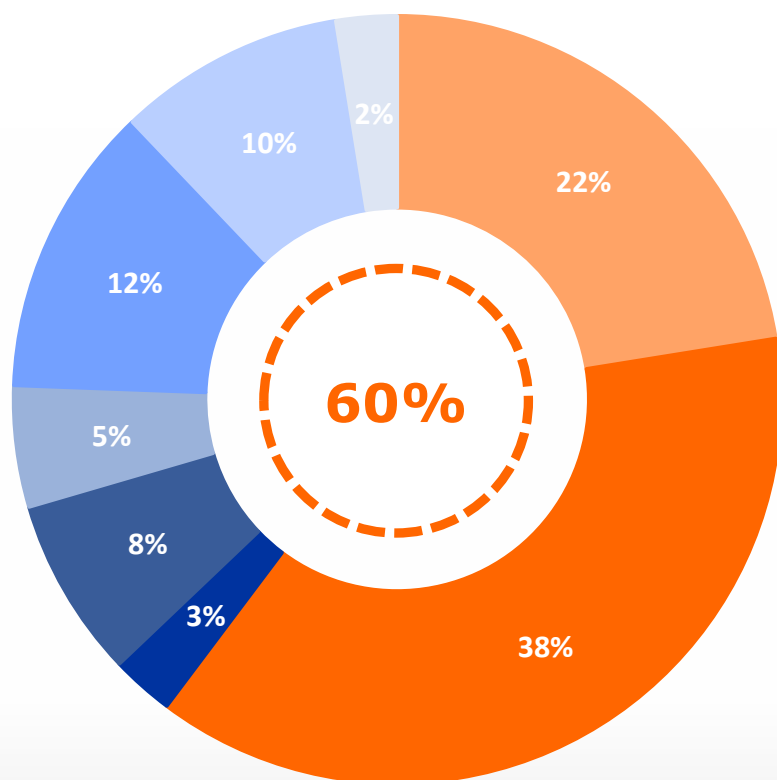
- ▶ In het secundair onderwijs is men **langer bezig met voorbereiden en verbeterwerk**
- ▶ In het basisonderwijs staat men **meer tijd voor de klas**
- ▶ Administratie & organisatie, beleid: 22% vs. 15%

- Lesvoorbereiding en verbeterwerk
- Lesgeven en lesvervangende activiteiten
- Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
- Professioneel overleg (intern/extern)
- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
- Schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Vorming

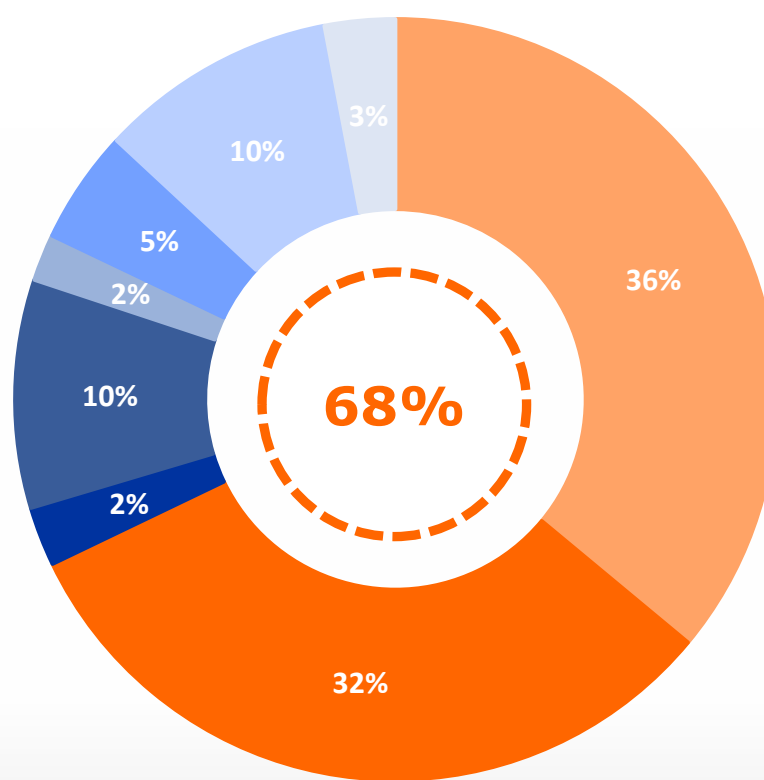
## DEELTAKEN

WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN

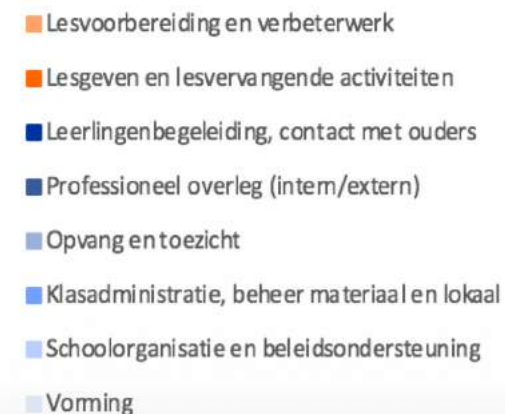
### Basisonderwijs



### Secundair onderwijs



- ▶ In het secundair onderwijs is men **langer bezig met voorbereiden en verbeterwerk**
- ▶ In het basisonderwijs staat men **meer tijd voor de klas**
- ▶ Administratie & organisatie, beleid: 22% vs. 15%

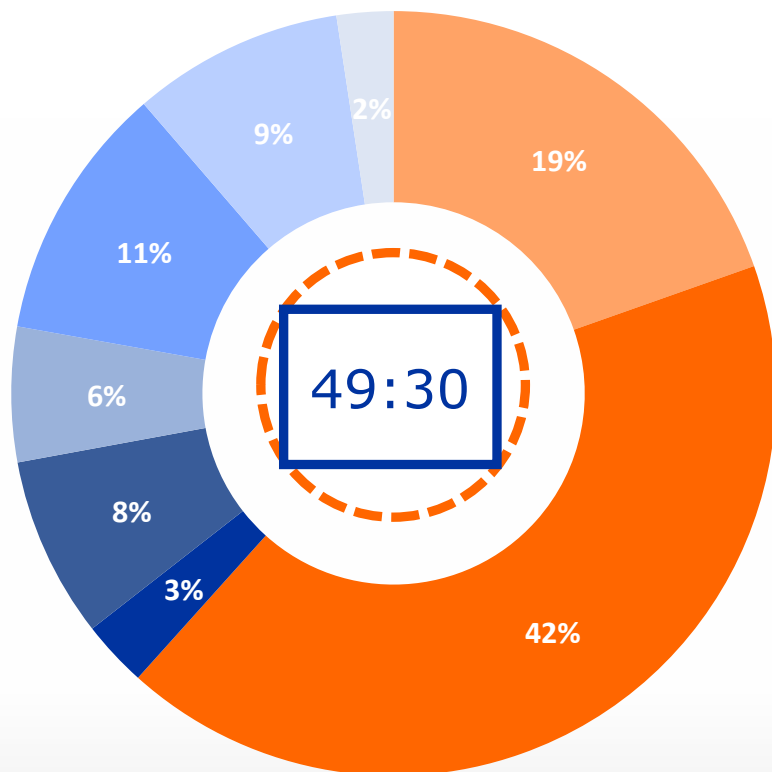




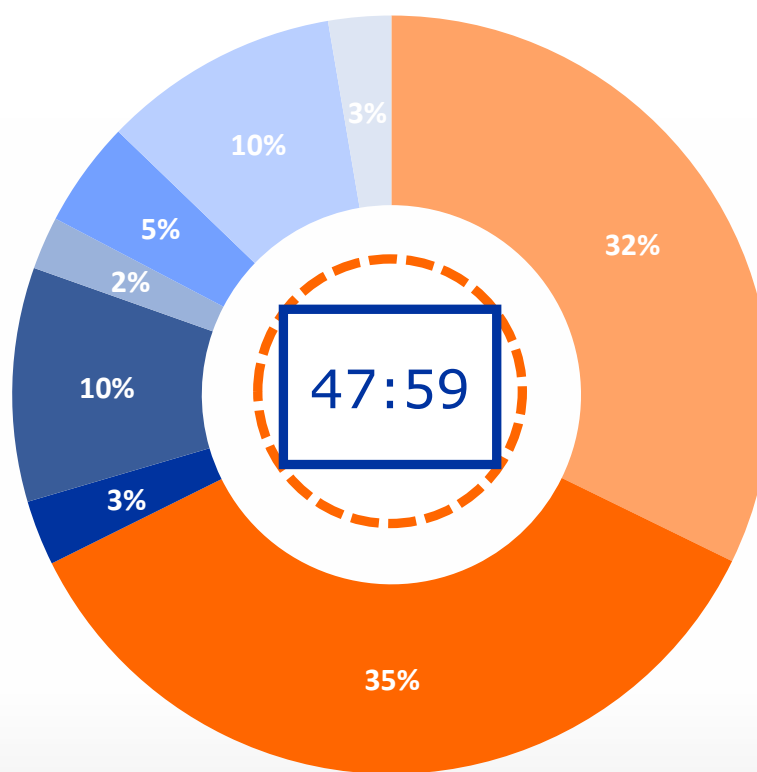
# DEELTAKEN

## WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS EEN LESWEEK

### Basisonderwijs



### Secundair onderwijs



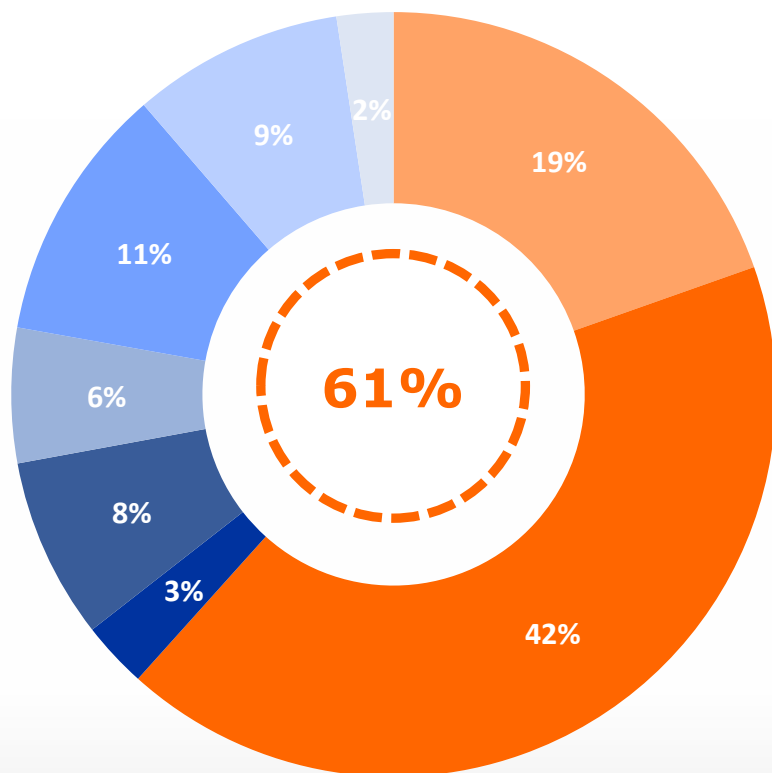
► Percentage basistaken vs. andere taken blijft gelijk tussen kalenderjaar en lesweek

- Lesvoorbereiding en verbeterwerk
- Lesgeven en lesvervangende activiteiten
- Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
- Professioneel overleg (intern/extern)
- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
- Schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Vorming

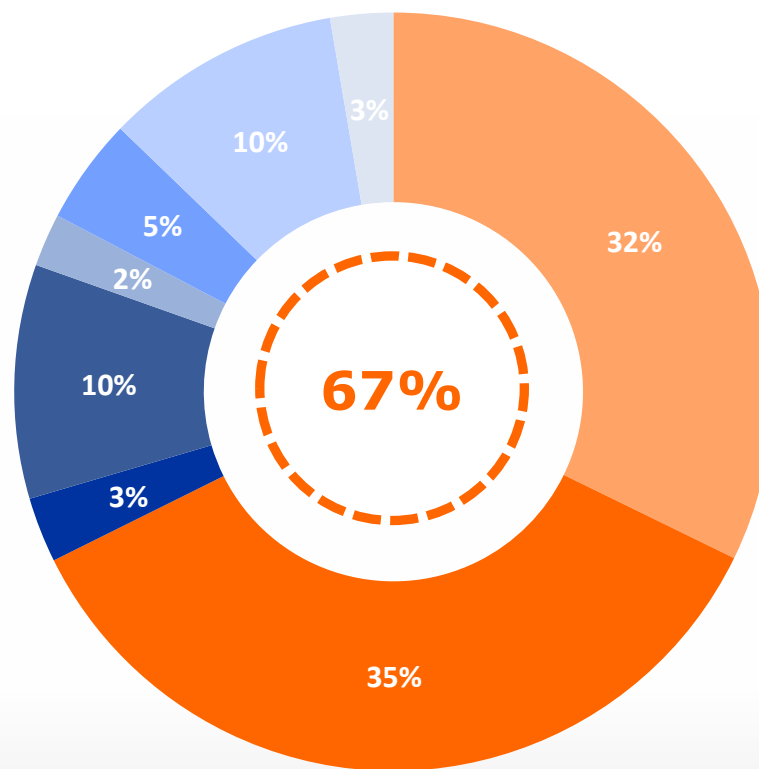
# DEELTAKEN

## WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS EEN LESWEEK

### Basisonderwijs



### Secundair onderwijs

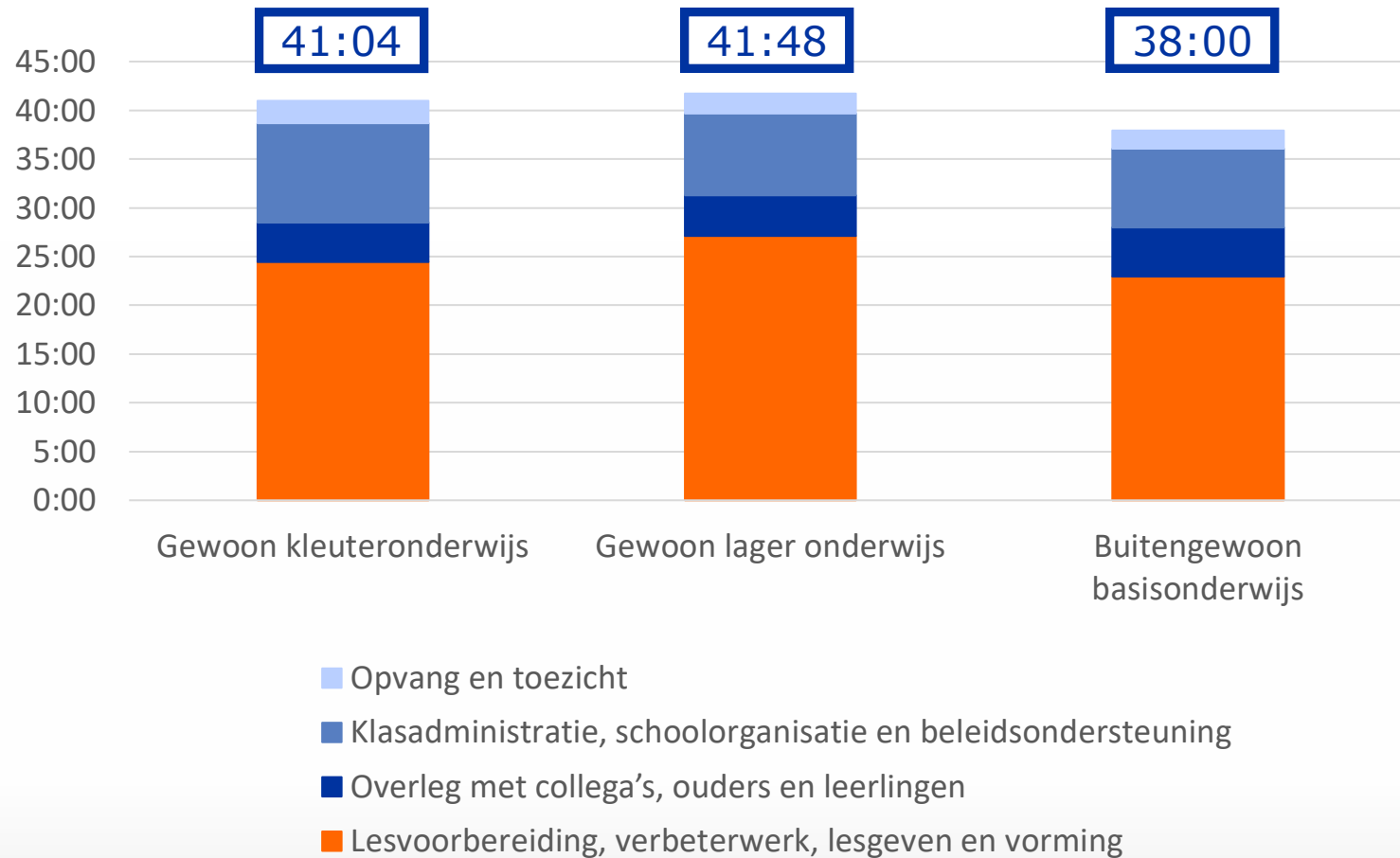


► Percentage basistaken vs. andere taken blijft gelijk tussen kalenderjaar en lesweek

- Lesvoorbereiding en verbeterwerk
- Lesgeven en lesvervangende activiteiten
- Leerlingenbegeleiding, contact met ouders
- Professioneel overleg (intern/extern)
- Opvang en toezicht
- Klasadministratie, beheer materiaal en lokaal
- Schoolorganisatie en beleidsondersteuning
- Vorming

# TOTALE WERKTIJD BASISONDERWIJS

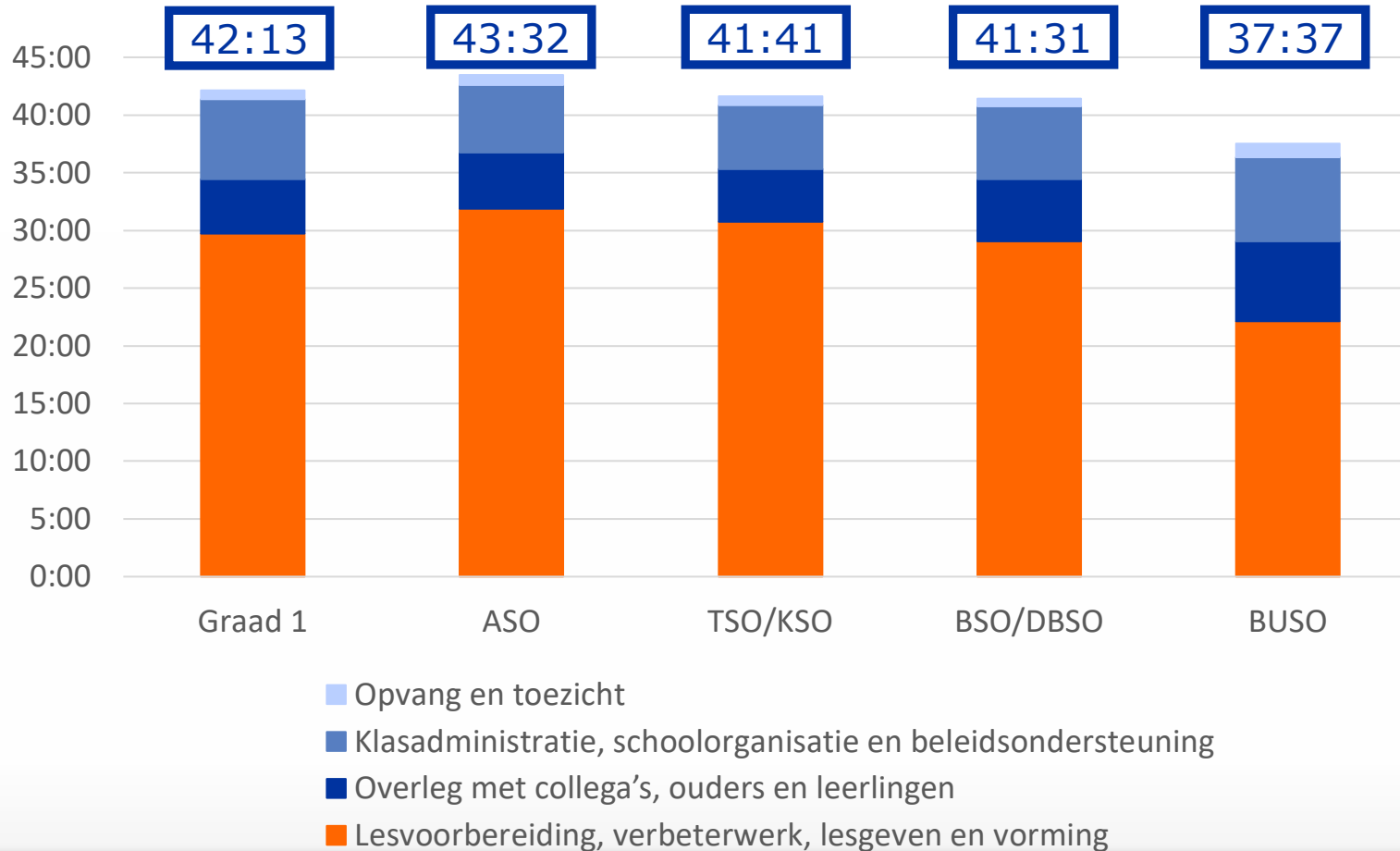
## WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN



- ▶ In het gewoon kleuteronderwijs gaat er **minder tijd naar voorbereidingen en verbeterwerk**, maar wordt **meer tijd besteed aan klasadministratie en ondersteuning van het schoolbeleid**
- ▶ Het gewoon lager onderwijs wordt gekenmerkt door een **groter aandeel aan voorbereiding en verbeterwerk**
- ▶ Het buitengewoon basisonderwijs kenmerkt zich door **meer professioneel overleg**

# TOTALE WERKTIJD SECUNDAIR ONDERWIJS

## WEEKNIVEAU: VOLTIJDS TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN



- ▶ In het BuSO veel tijd voor overleg met ouders, leerlingen en professionele contacten, vorming en klasadministratie
- ▶ In het TSO/KSO meer tijd besteed aan de voorbereiding en het verbeterwerk
- ▶ In het BSO/DBSO meer tijd naar individuele leerlingenbegeleiding en contact met ouders, alsook naar professioneel overleg en ondersteuning van het schoolbeleid



VRIJE  
UNIVERSITEIT  
BRUSSEL

## ACHTERGRONDVARIABELEN

Gecontroleerde cijfers (model)

Geslacht

Leeftijd

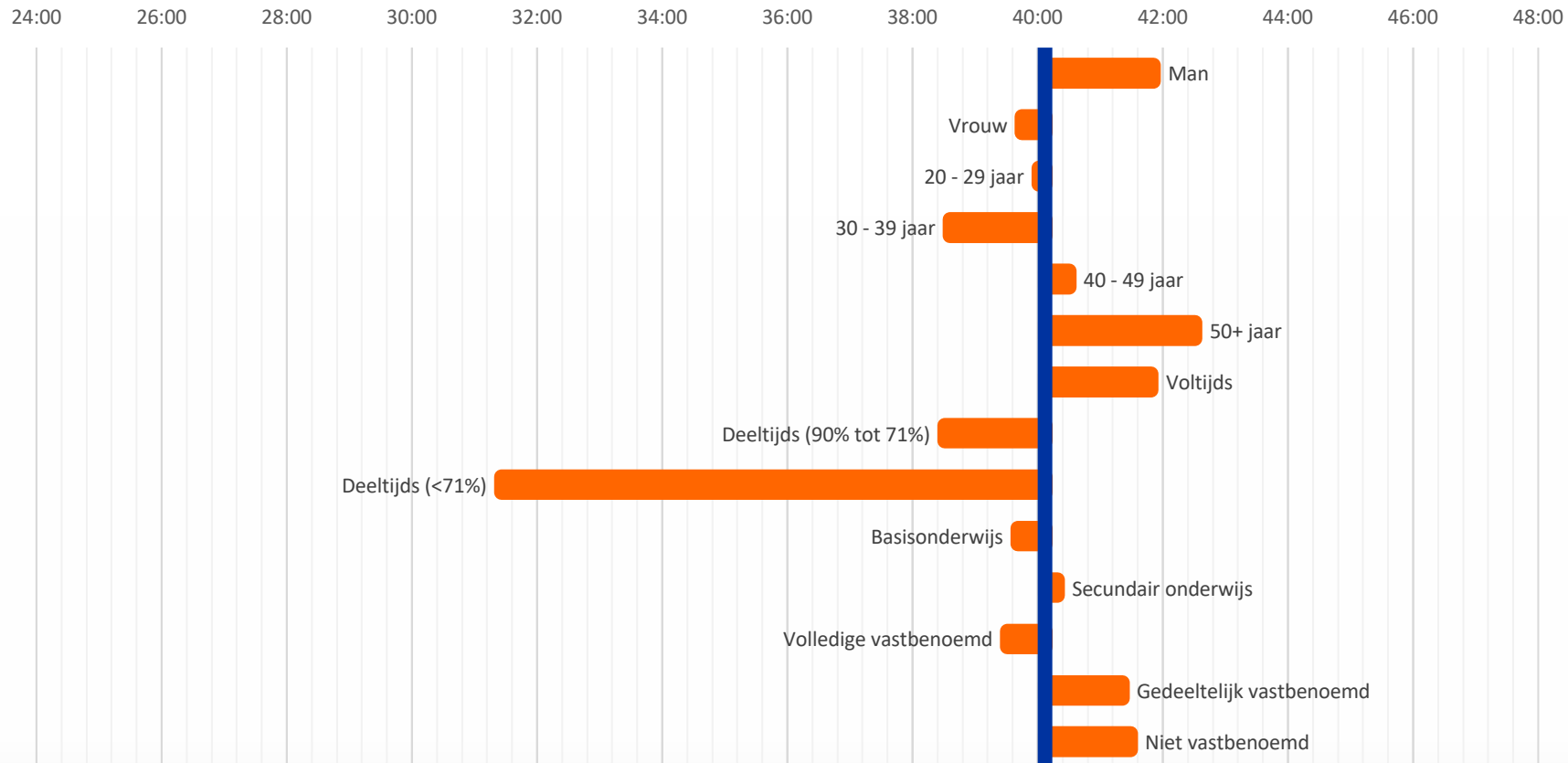
Aanstellingsgraad

Onderwijsvorm / Graad

Statuut

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

## ALGEMEEN

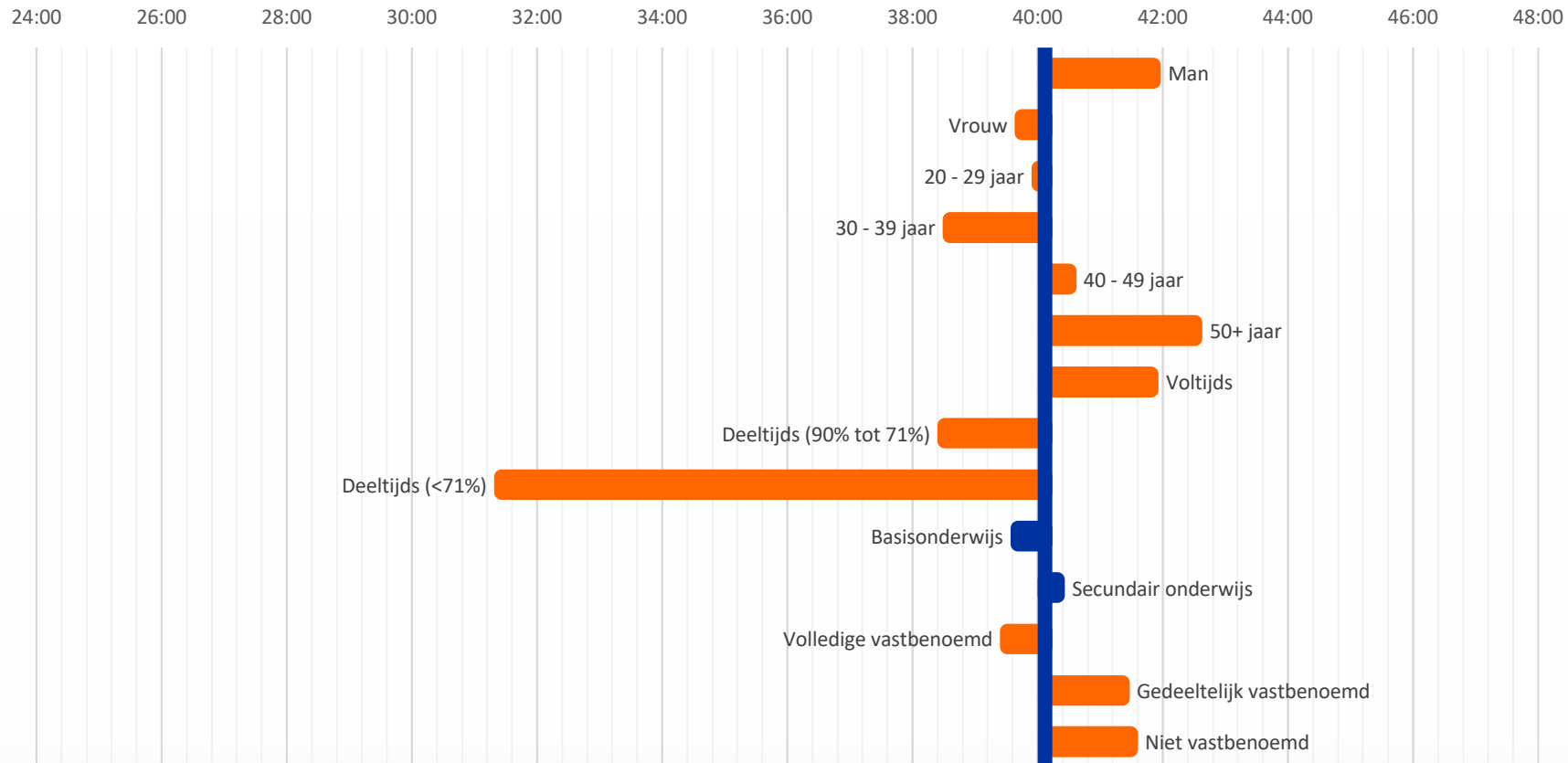


Vershil

Significantie

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

## ALGEMEEN

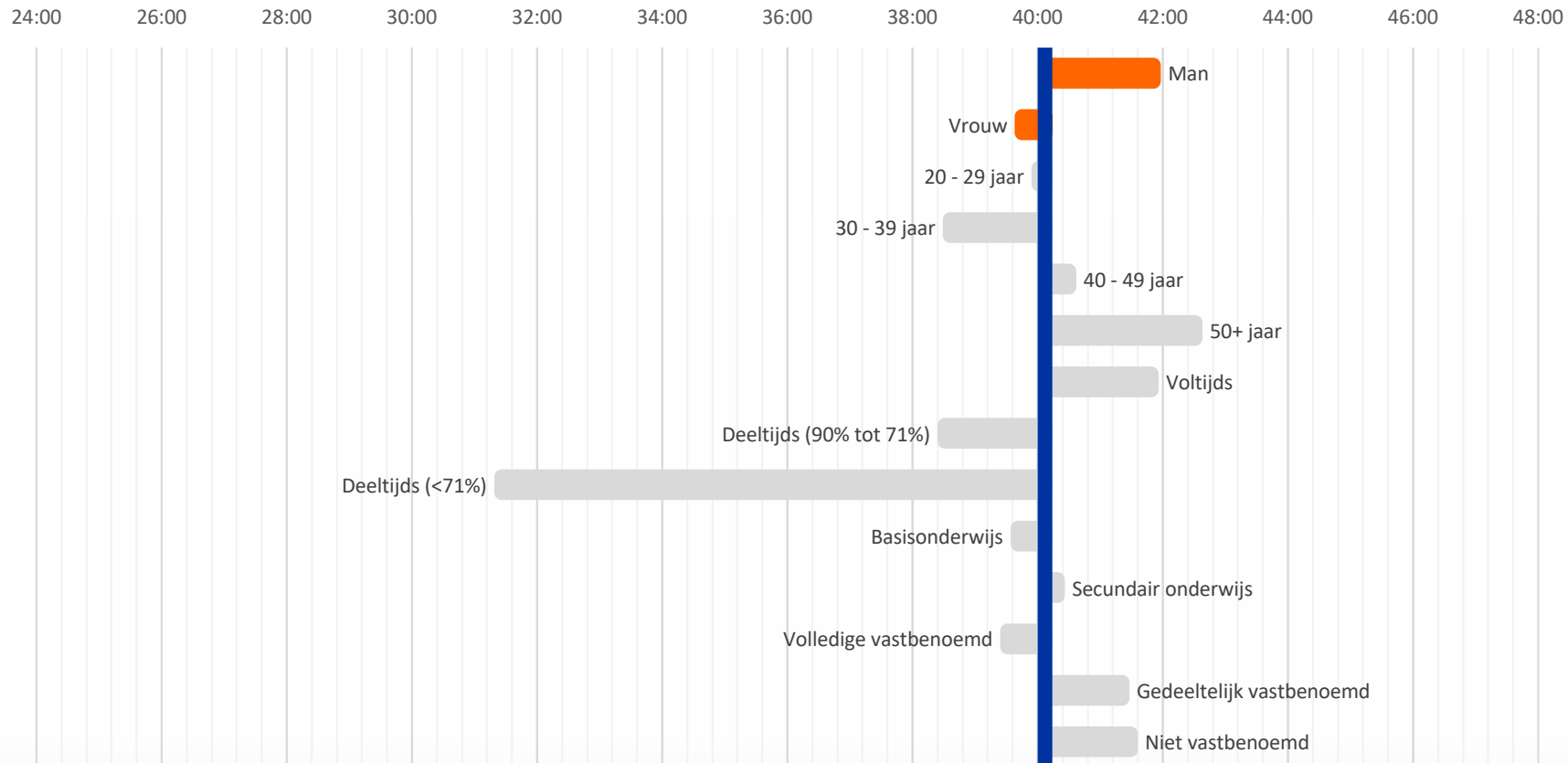


Significant

Niet significant

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

## GESLACHT

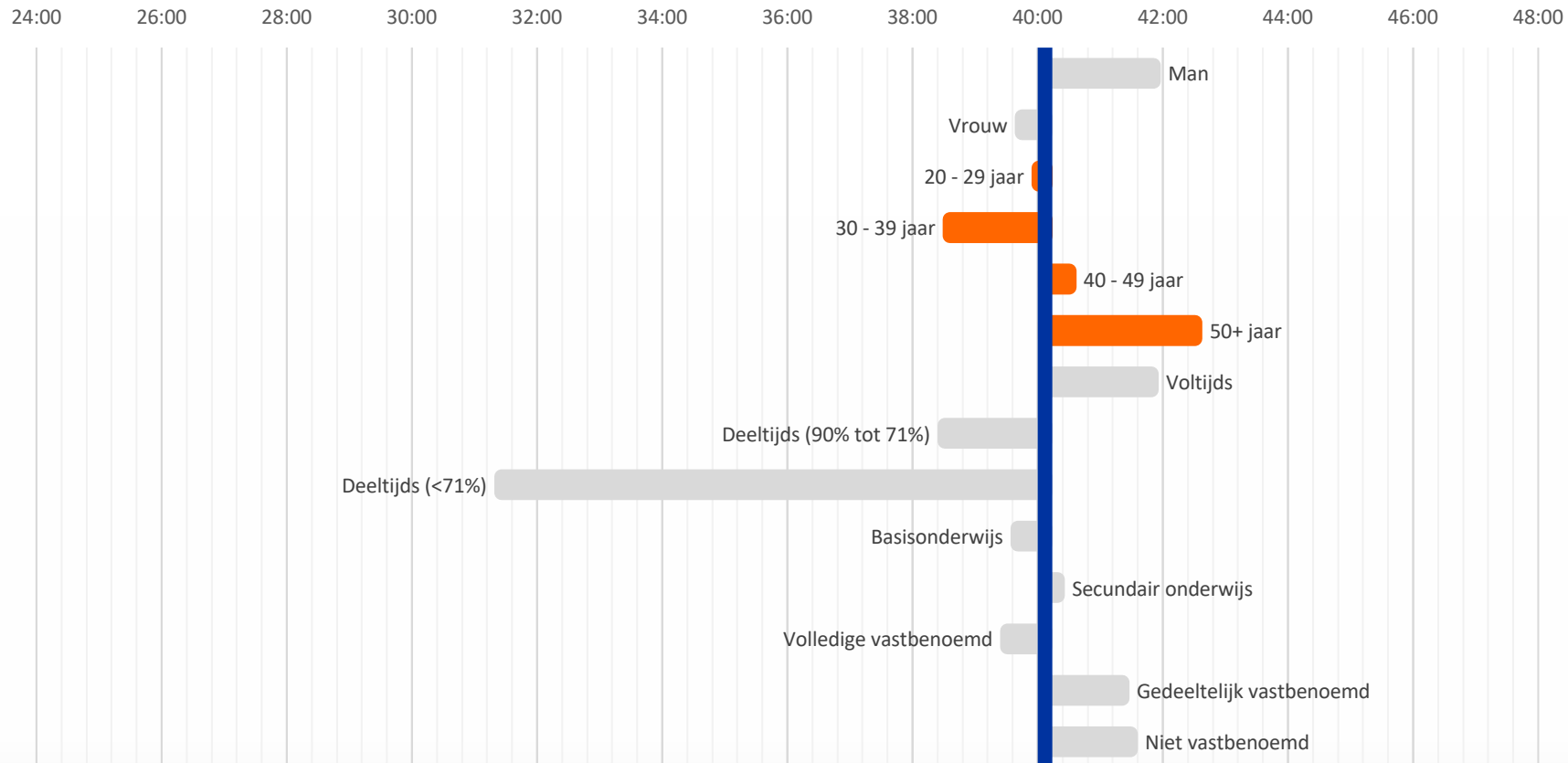


► Mannen werken 2u06' meer dan vrouwen



# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

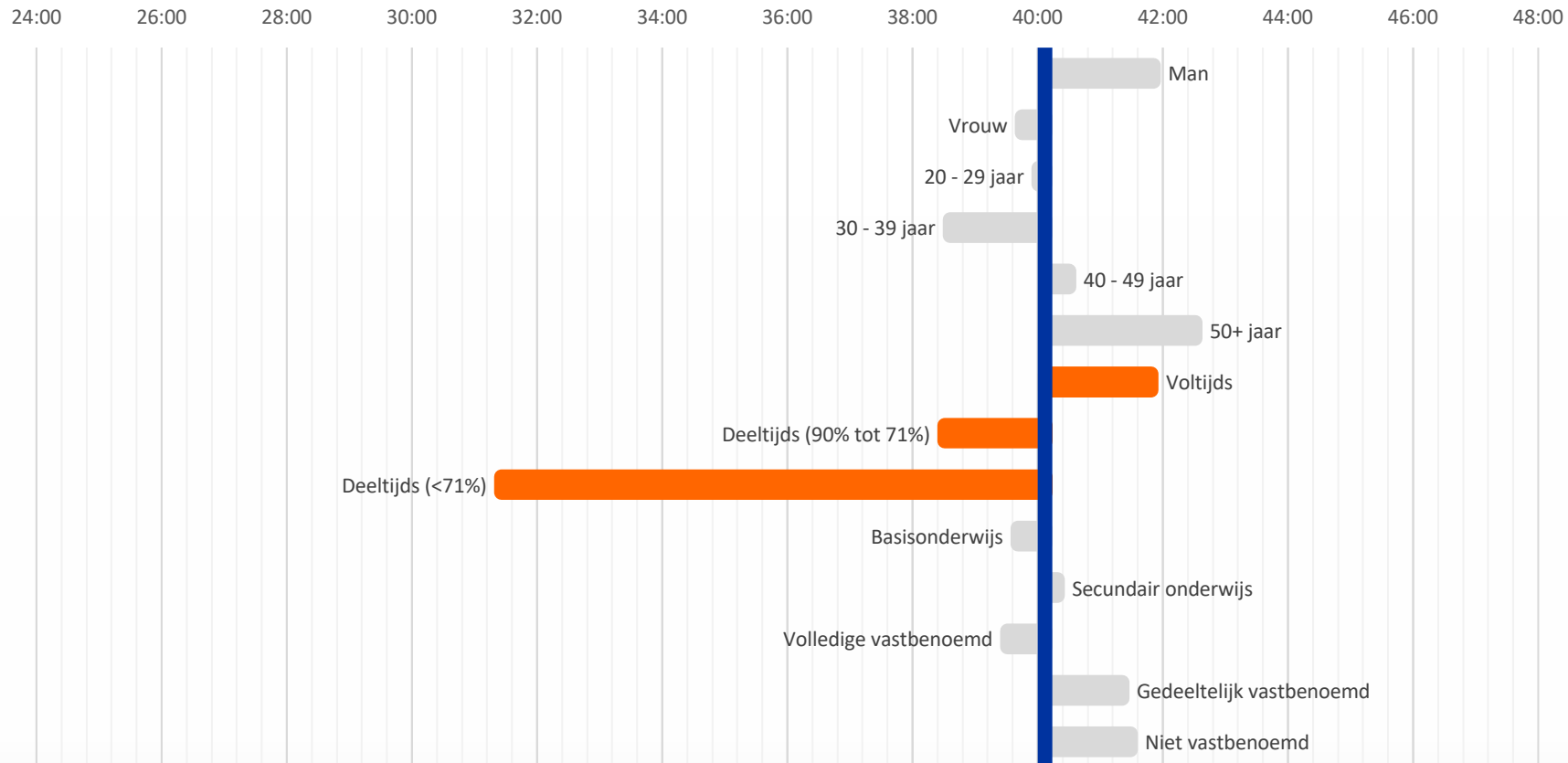
## LEEFTIJD



- ▶ 30-39 jarigen werken 1u31' minder dan gemiddeld
- ▶ 50+ jarigen werken 2u24' meer dan gemiddeld
- ▶ Kloof is 3u55'
  - ▶ + Professioneel overleg
  - ▶ + Schoolorganisatie & beleidsondersteuning
  - ▶ - Lesvoorbereiding
  - ▶ - Lesgeven

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

## AANSTELLINGSGRAAD



▶ Verschil tussen voltijds en 4/5<sup>de</sup> is 3u18'

▶ + Lesvoorbereiding

▶ - Lesgeven

▶ = Professioneel overleg

▶ = Klasadministratie

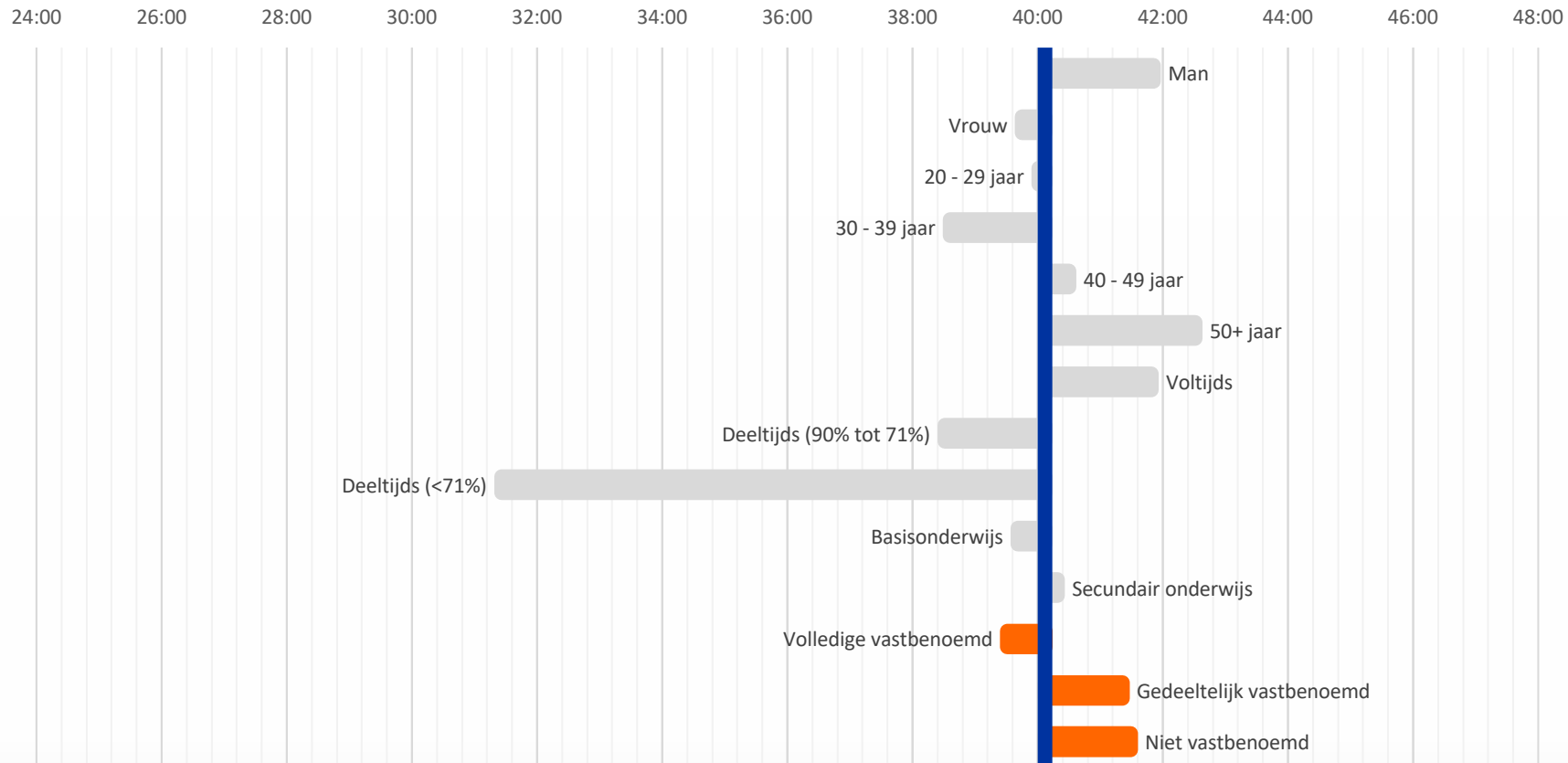
▶ = Schoolorganisatie

▶ = Vorming

▶ Verschil tussen voltijds en kleine deeltijds is 10u23'

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASIS- EN SECUNDAIR ONDERWIJS

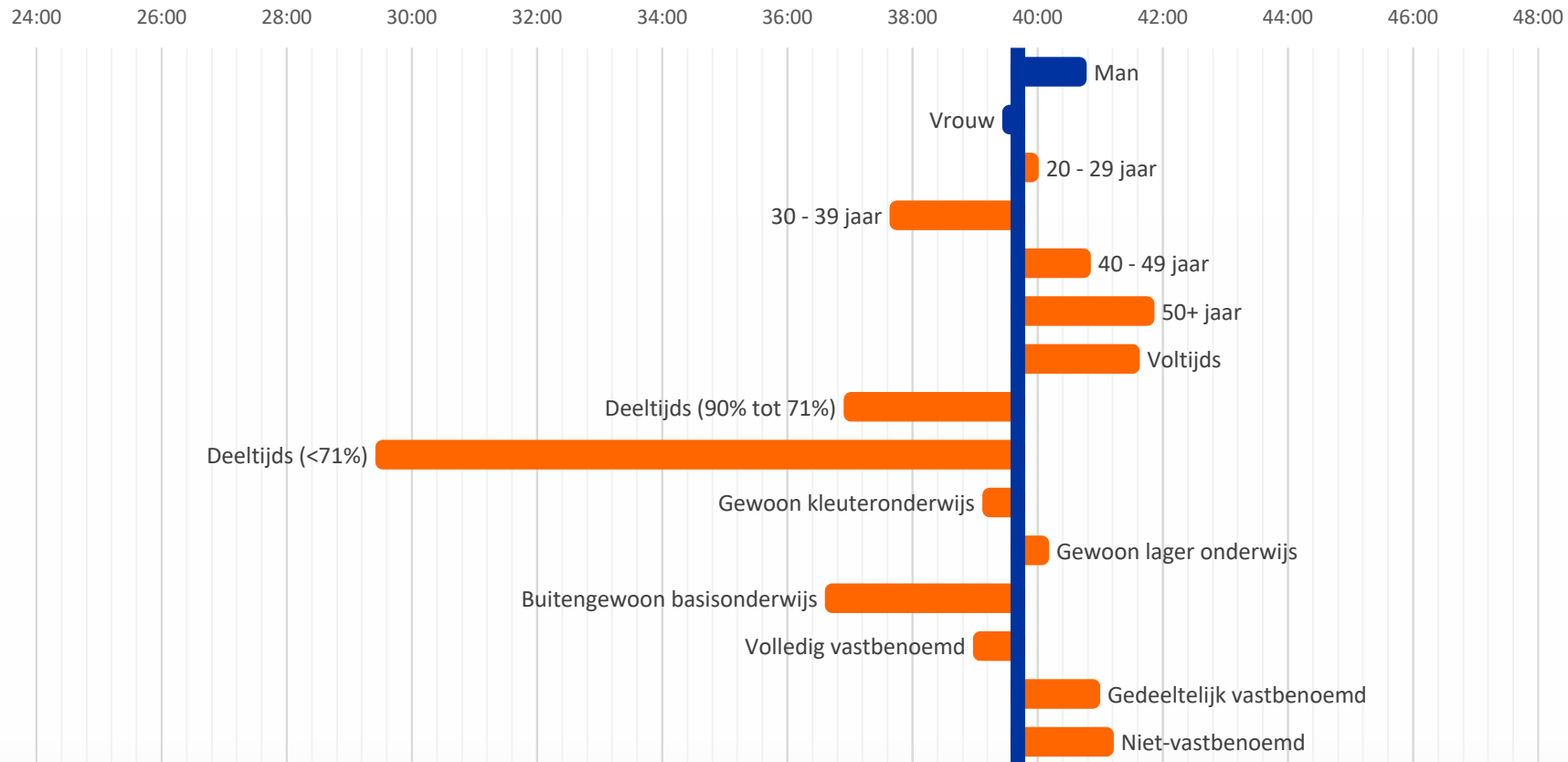
## STATUUT



- ▶ Vastbenoemden werken 1u50' tot 2u minder dan diegenen die niet (volledig) benoemd zijn
  - ▶ - Lesvoorbereiding

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASISONDERWIJS

## ALGEMEEN

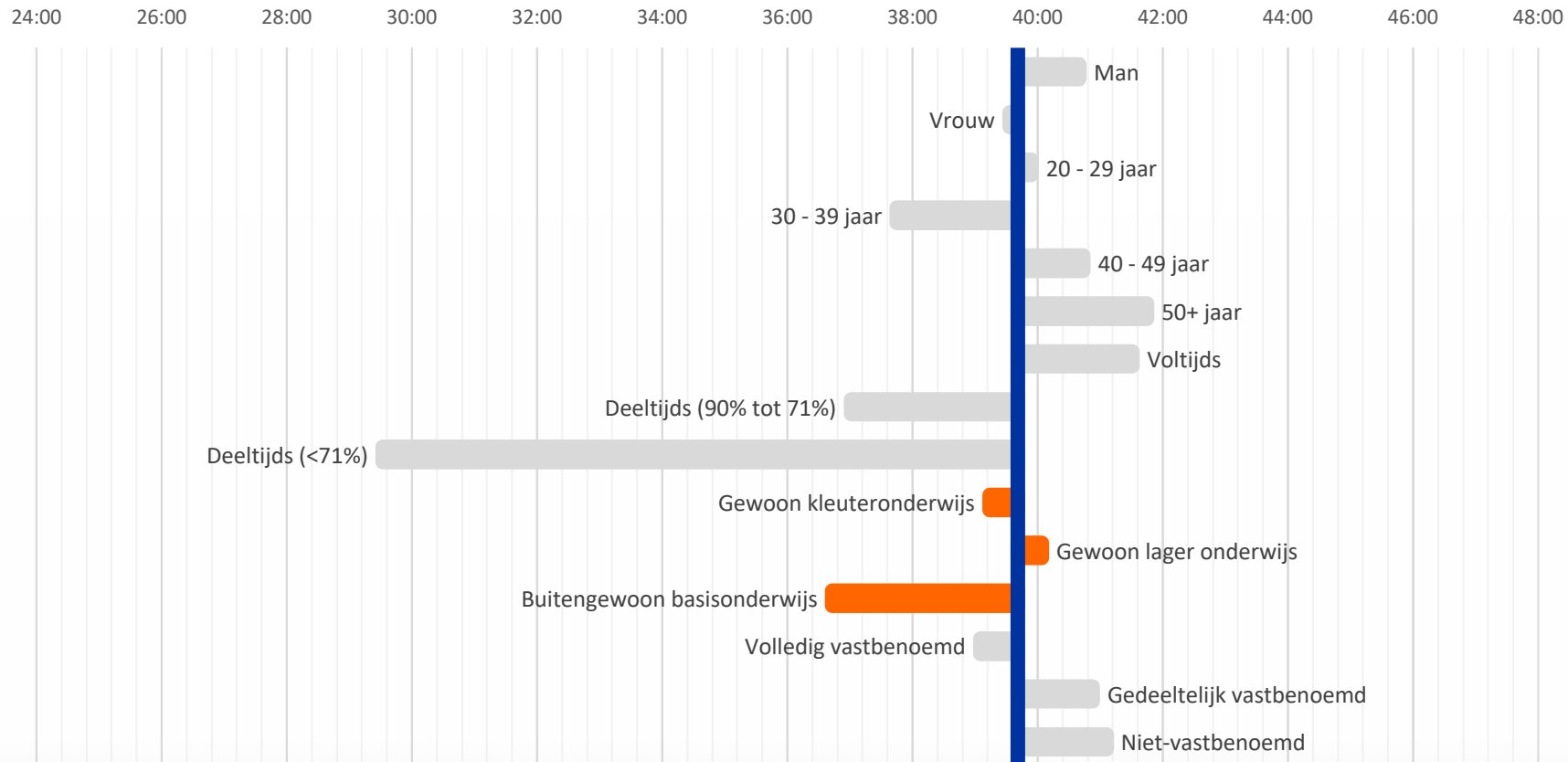


Significant

Niet significant

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR BASISONDERWIJS

## ONDERWIJSVORM

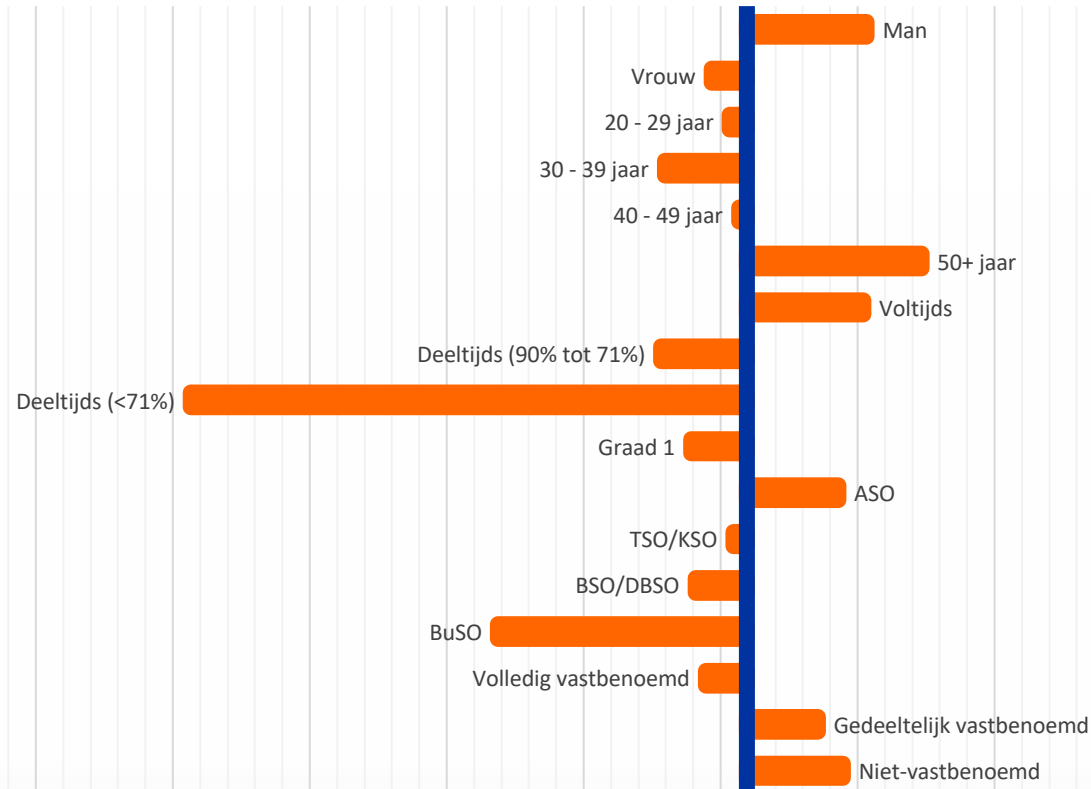


► Het gewoon lager onderwijs werkt 3u21' meer dan het buitengewoon onderwijs

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS

## ALGEMEEN

24:00 26:00 28:00 30:00 32:00 34:00 36:00 38:00 40:00 42:00 44:00 46:00 48:00

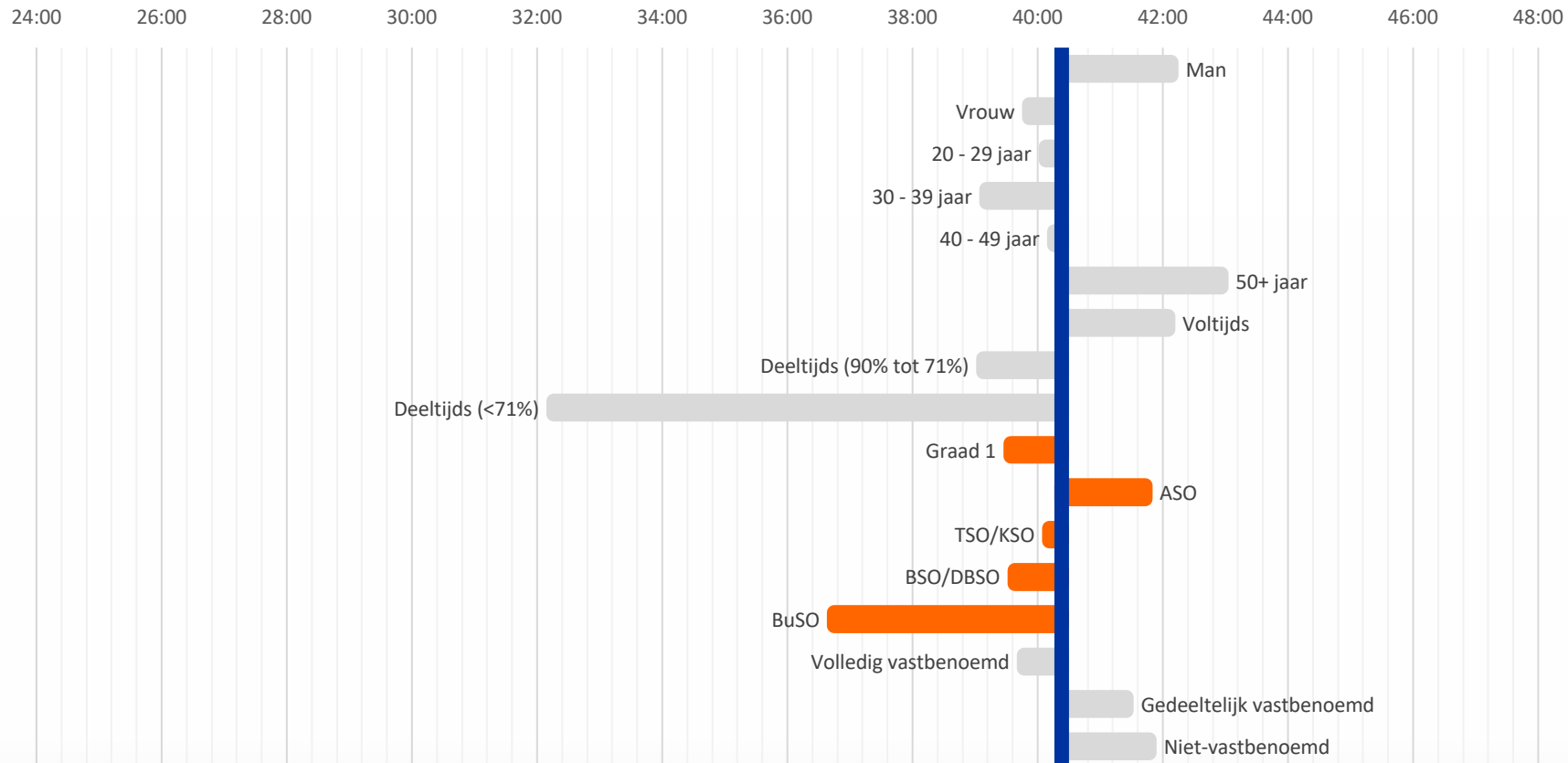


Significant

Niet significant

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS

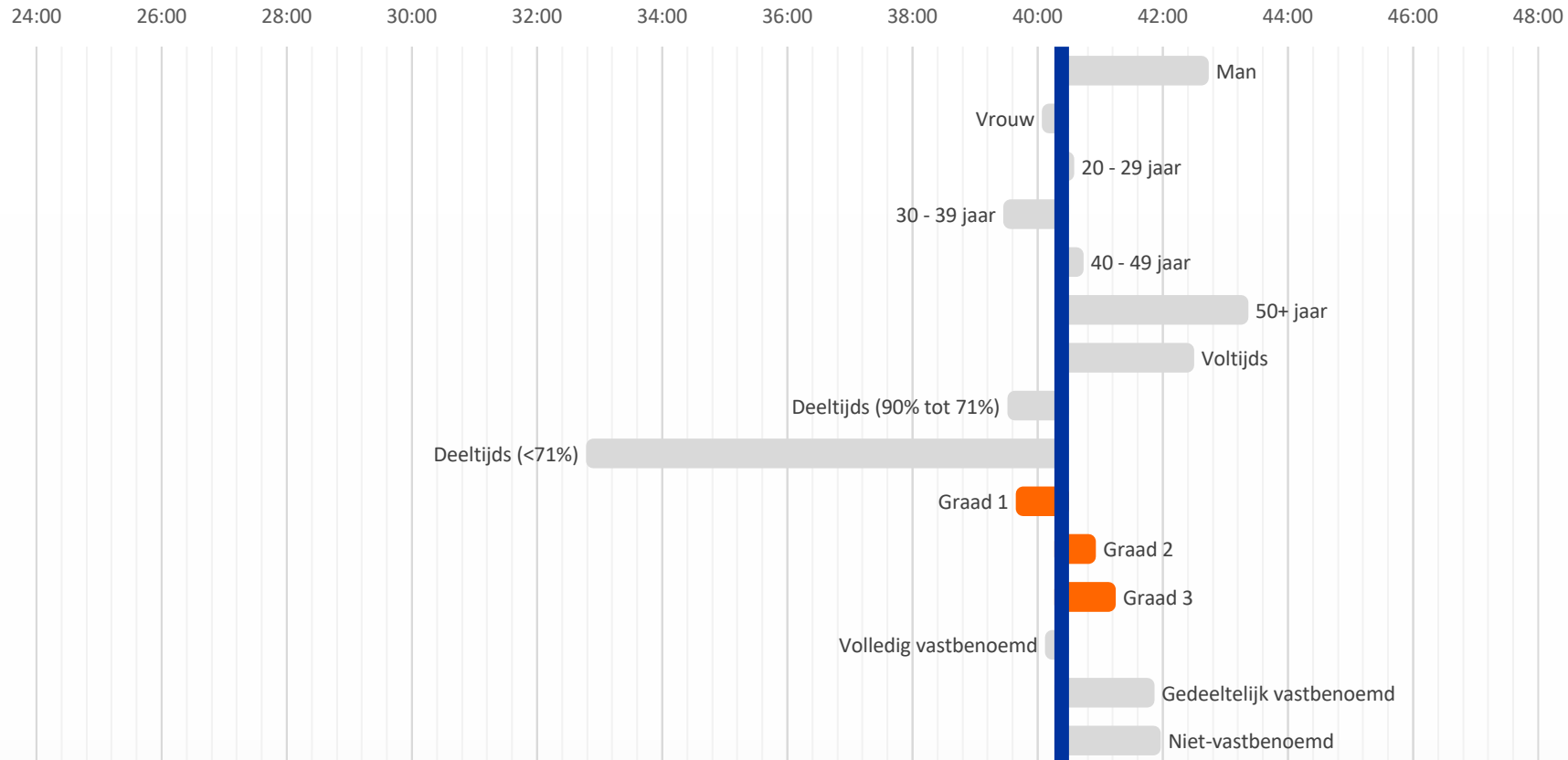
## ONDERWIJSVORM



- ▶ Duidelijke kloof tussen ASO (vanaf 2<sup>de</sup> graad) en
  - ▶ TSO/KSO: -1u32'
  - ▶ BSO/DBSO: -2u05'
  - ▶ BuSO: -4u58'

# OPDELING NAAR ACHTERGROND VOOR SECUNDAIR ONDERWIJS

## GRAAD



- ▶ Verschil tussen 1ste graad:
  - ▶ 2<sup>de</sup> graad: +1u03'
  - ▶ 3<sup>de</sup> graad: +1u22'





VRIJE  
UNIVERSITEIT  
BRUSSEL

## CONTEXT

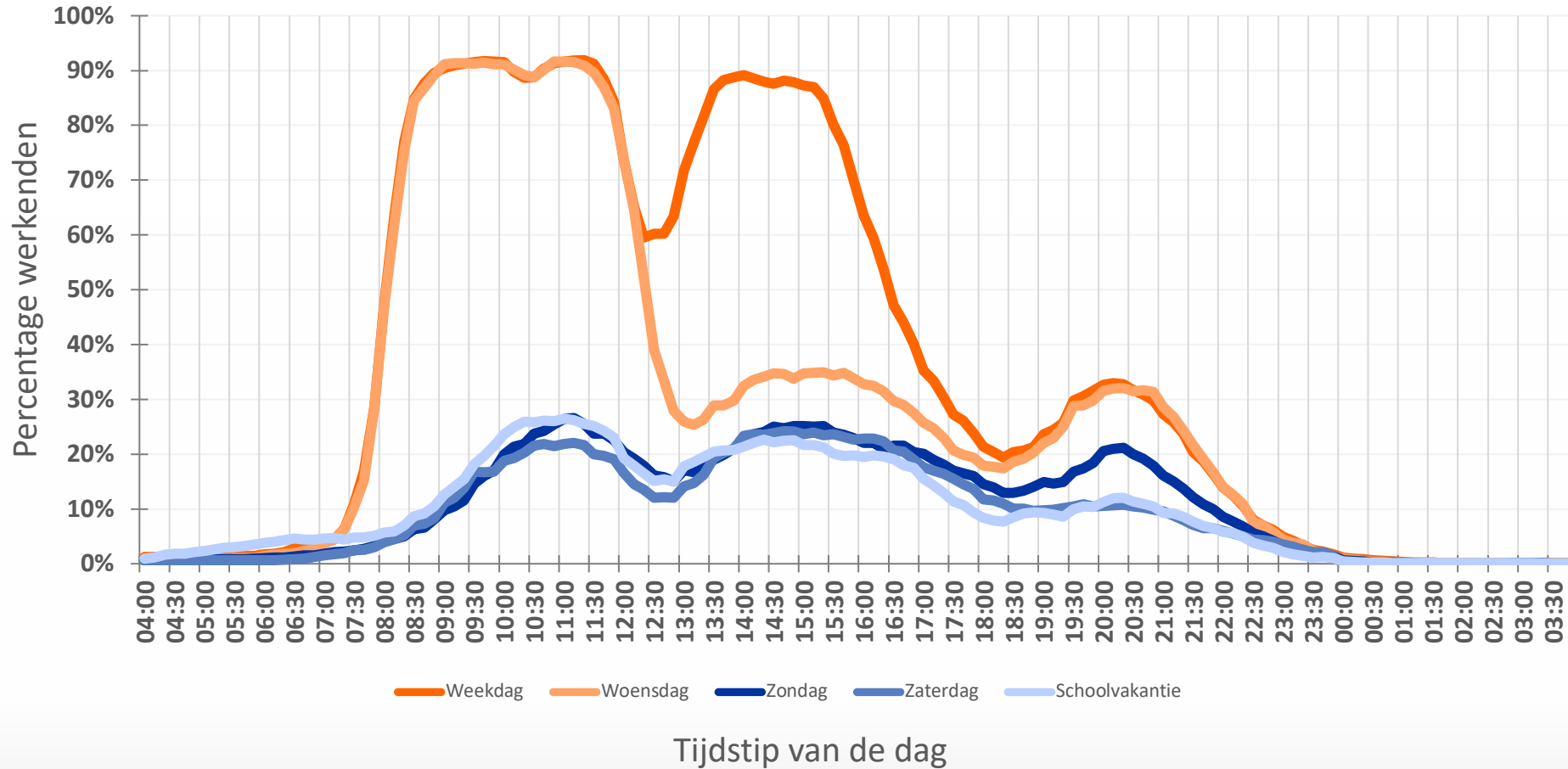
Timing

Plaats

Voldoening

# TIMING: BASISONDERWIJS

## DAGNIVEAU: LESWEEK VS. VAKANTIEWEEK



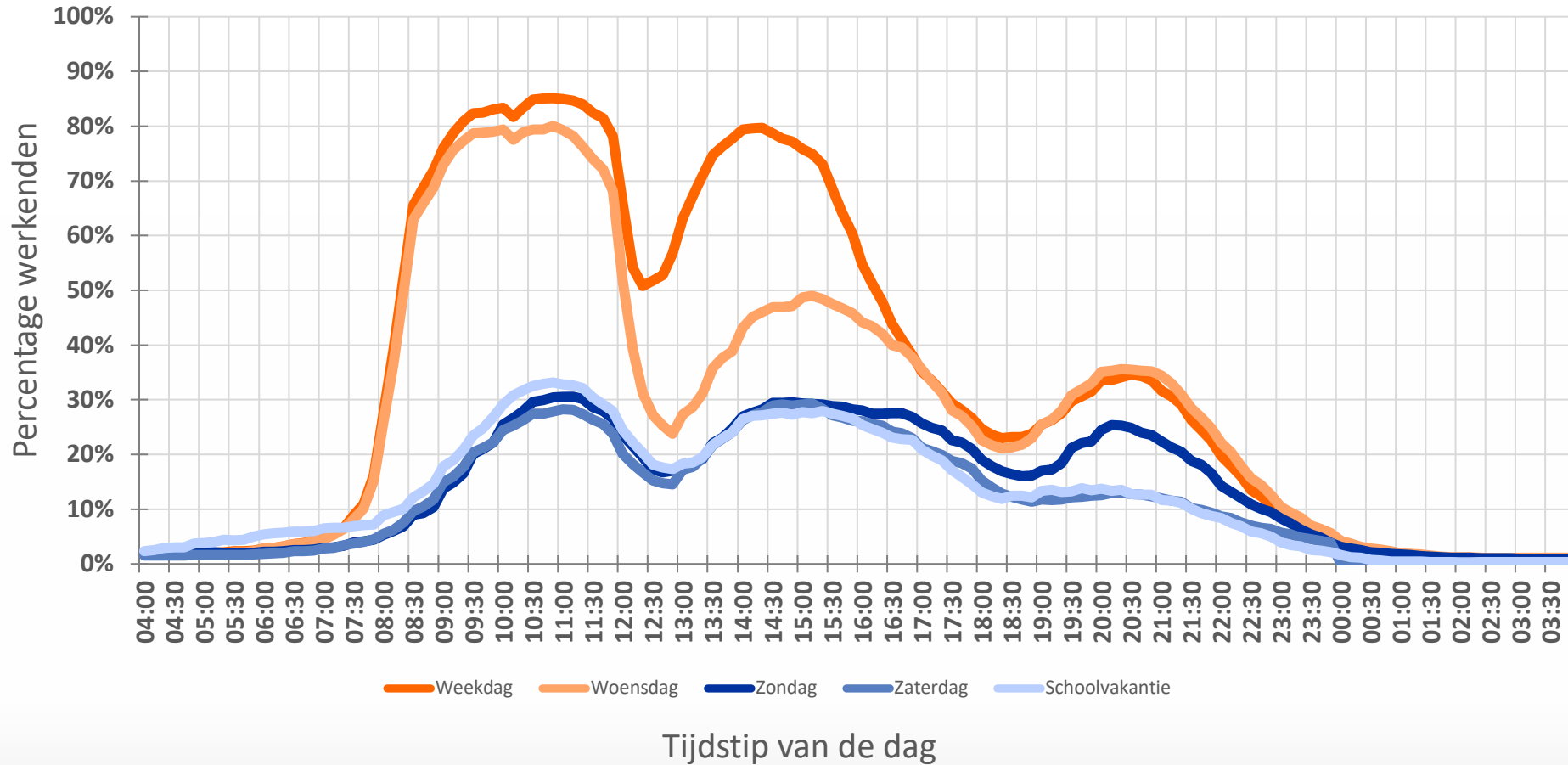
Ritme

---

Densiteit

# TIMING: SECUNDAIR ONDERWIJS

## DAGNIVEAU: LESWEEK VS. VAKANTIEWEEK



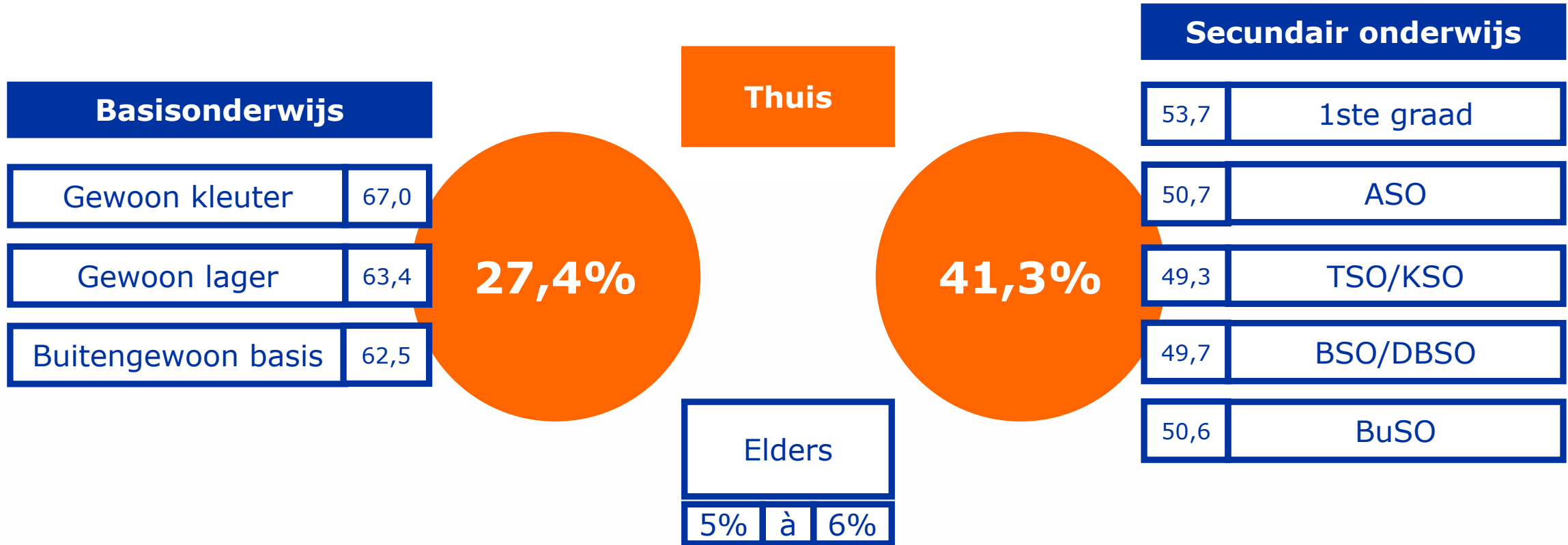
Ritme

---

Densiteit

# PLAATS: WERK OP SCHOOL, THUIS EN ELDERS

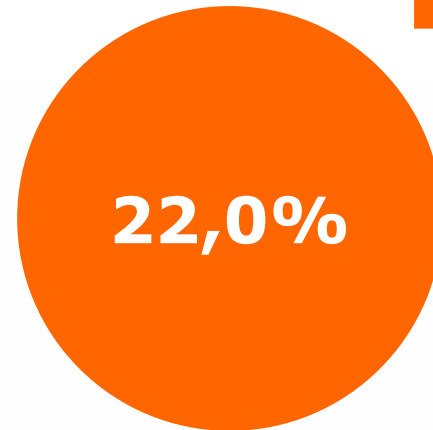
WEEKNIVEAU: TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN



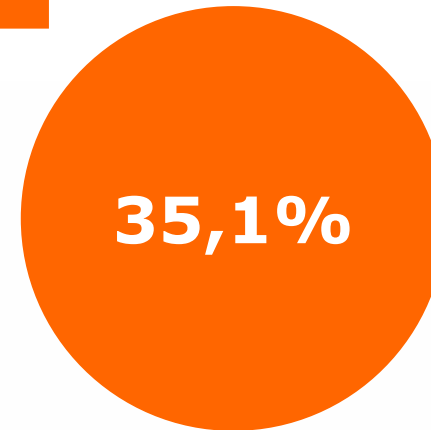
# PLAATS: WERK OP SCHOOL, THUIS EN ELDERS

WEEKNIVEAU: TIJDENS EEN LESWEEK

Basisonderwijs



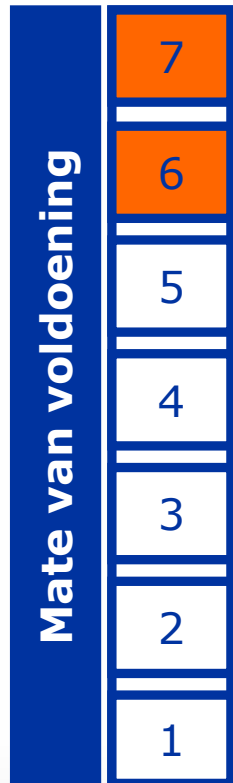
Thuis



Secundair onderwijs

# VOLDOENING MET DE WERKTAAK

## WEEKNIVEAU: TIJDENS LES- EN VAKANTIEWEKEN



Basisonderwijs

Gewoon kleuter 48,7

Gewoon lager 46,2

Buitengewoon basis 50,8

- ▶ Buitengewoon basisonderwijs scoort het hoogst op de schaal van voldoening
- ▶ Hoe jonger, hoe lager de score

Secundair onderwijs

45,0 1ste graad

41,8 ASO

43,5 TSO/KSO

48,5 BSO/DBSO

44,0 BuSO

- ▶ ASO 2<sup>de</sup>/3<sup>de</sup> graad scoort met 41,8% het minst goed
- ▶ BSO/DBSO scoort het beste
- ▶ Hoe jonger, hoe lager de score

## GEMIDDELDE VOLDOENING LANGDURENDE ACTIVITEITEN

### TOP 5

Lesgeven: doceren, demonstreren, vertellen, groepsdiscussie, ...

5,8

Lesvervangende activiteit begeleiden binnen of buiten de school, ...

5,6

Vorbereiden van lessen, taken, oefeningen, toetsen, ...

4,9

Opvolgen, nakijken, correctiewerk van taken, oefeningen, ...

4,6

Deelnemen aan personeelsvergaderingen, raadvergaderingen, ...

4,6

## GEMIDDELDE VOLDOENING KORTDURENDE ACTIVITEITEN

### TOP 5

Praten, informeel contact op het werk

5,7

Les van collega bijwonen, consultatie, intervisie

5,6

Ondersteunen en begeleiden van schoolkrant, schoolkoor, ...

5,6

(Individuele) leerlingenbegeleiding

5,6

Pauze of wachten op het werk

5,5



# BESPROKEN THEMA'S

### **Samengebalde periode**

- ▶ Kalenderjaar vs. lesweken en vakantieweken

### **Effect groepssamenstelling**

- ▶ Geen significant verschil tussen onderwijsvormen
- ▶ Wel binnen de onderwijsvormen – ook naar graad in het secundair onderwijs

### **Leraars met een jong gezin**

- ▶ Statuut

### **Grote deeltijdse werkweek**

- ▶ Minder les(voorbereiding); bijna evenveel andere taken

### **Basis vs. andere taken**

- ▶ Tot 10u per (les)week gaat naar administratie en organisatie

## THEMA'S

### WERKCONTEXT

#### **Timing**

- ▶ Werkdag, avond, zaterdag, zondag
- ▶ Densiteit van de werkdag en werkweek

#### **Plaats**

- ▶ Thuis is een belangrijke werkplaats

#### **Voldoening**

- ▶ Hogere voldoening in het basisonderwijs dan in het secundair onderwijs
- ▶ Lesgeven scoort hoog, verbeteren en administratie lager
- ▶ Belang van informeel contact, pauzes

# CONTACTGEGEVENS

Ignace Glorieux – Ignace.Glorieux@vub.be

Joeri Minnen – Joeri.Minnen@vub.be

Julie Verbeylen – Julie.Verbeylen@vub.be

Onderzoeksgroep TOR



VRIJE  
UNIVERSITEIT  
BRUSSEL



[www.hbits.io](http://www.hbits.io)